

Det er et Spørgsmaal, som selvfølgelig paa et hvilket som helst Tidspunkt bør overvejes. Selv om jeg har hævdet og hævder den Dag i Dag, at den eneste sikre Vej, vi har at gaa, er Diskontoforhøjelsens, er det ingenlunde dermed sagt selvfølgelig, at den skal anvendes helt hen i det blaa og med samme Styrke og i samme Forhold til enhver Tid under Krisen. Ingenlunde, men jeg skal senere vende tilbage dertil. Jeg tror i Virkeligheden, at en Differentiering paa dette Omraade ikke er vanskeligere end en Differentiering paa Kreditindskrænkningens Omraade. Lad os gaa tilbage til den Tid, da Kronen særlig begyndte at falde, til Aaret 1919, da den faldt fra Pari til 80. Jeg husker ikke i Øjeblikket, hvad Diskontoen den Gang var, jeg antager, den var mellem 6 og 7 pCt. eller saadant noget — den har været lidt oppe og lidt nede igen, det er ligegyldigt —, men vi staar altsaa med en eller anden bestemt Diskonto, lad os sige, den var 6 pCt. Saa faar vi en Periode med Fald i Valutaen paa en saadan Maade, at Kronens Værdi falder i Løbet af et Aar fra 100 til 80. Lad os nu altsaa sige, at Diskontoen, alt iberegnet, Provision og hvad der nu skal til, for det er ikke Diskonto alene, der kræves fra Pengeinstitutternes Side i et saadant Tilfælde, tilsammen udgør 10 pCt., for at have runde Tal at regne med. Det vil altsaa sige, at jeg ved Periodens Begyndelse laaner 100 — i Løbet af et Aar kan man, maa det huskes, regne Provision paa en Veksel flere Gange —, som jeg alt iberegnet normalt skulde tilbagebetale med 110, naar Perioden var udløbet. Men i den Periode, jeg her taler om, er selve Hovedstolen, de 100, jeg har laant, sunket fra 100 til 80, det vil altsaa sige, at hvor jeg har laant 100, kommer jeg til at tilbagebetale 80 plus Rente — den regner vi til 10 —, det vil altsaa sige, jeg betaler tilbage med Rente og Rentes Rente et Beløb paa 90. Det vil atter sige: Jeg har i den Periode, hvor Valutaen har været saa stærkt faldende, tjent 10 pCt., 10 Kr. udelukkende ved at tage Pengene hjem og lægge dem i mit Strømpeskift eller har muligvis foruden tjent ved Spekulation, hvis jeg spekulerede paa Børsen. Det er ikke Forhold, hvorunder man er i Stand til at føre en ordentlig Økonomi i et Land, naar Tilbagebetaling kan ske paa en saadan Maade, at Tilbagebetaling plus Rente gennemgaaende — og det var den i de Aaringer — er betydelig mindre end det, man har laant. Jeg erindrer fra Landmandsbankberetningen, at der i de 3 stærkeste Spekulationsaar har været spekuleret paa Kø-

benhavns Børs for saadant noget som 20 Milliarder Kroner. Naar vi nu regner med, at Halvdelen af dette Beløb har været givet som Laan, idet der neppe til disse Spekulationer har været indbetalt mere end 10 Milliarder Kroner — jeg tager 10 for at have runde Tal at regne med —, saa kan vi sige, at disse laante 10 Milliarder Kroner er tilbagebetalt i faldende Valuta, thi til enhver Tid har det i den Periode i Virkeligheden været muligt at tilbagebetale med et mindre Beløb end det, man har laant, selv naar Renten regnes med. Jeg drister mig til at paastaa, uden at jeg i øvrigt paa staaende Fod kan dokumentere det, men jeg har set saa meget, at jeg tør gøre det, at det drejer sig om Hundreder af Millioner Kroner, som det danske Samfund i Løbet af disse Aar har udbetalt til dem, der spekulerede paa Børsen, og det Underskud, som er fremkommet ved, at de paagældende har faaet Lov til at tilbagebetale deres Laan med en mindre Krone end den, de i sin Tid laante, det maa nu dækkes ved vore Valutaforanstaltninger. Nu ved jeg fuldt vel, at dette maaske er meget ubehageligt for dem, der virkelig maa stifte Laan, men hvis ærede Medlemmer vil se efter i Statistisk Aarbog, vil de finde, at de Laan, der i samme Tidsrum er givet i danske Landejendomme, er rent minimale i Sammenligning med, hvad der har været laant til Børsspekulation. Det forekommer mig, at i Virkeligheden kunde Samfundet have været meget vel tjent med, om man den Gang havde strammet Diskontoen paa en saadan Maade, at man havde umuliggjort denne enorme Spekulation, selv om ganske vist andre samtidig dermed var kommet til at betale noget mere i Rente, de kunde saa maaske have udsat Laanet et Aarstid eller to, saa længe det havde været nødvendigt, men Forholdene vilde have ligget langt anderledes nu. Sikkert er det i alt Fald, at man ved at hæve Diskontoen tilstrækkeligt den Gang kunde have hindret, at en saa enorm Seddelmængde var gaaet ud i Omsætningen.

Og her staar vi ved en af de Ting, som jeg i den foreliggende Situation beklager mest, nemlig at det Tidspunkt, hvor der skulde være grebet ind, er forpasset, allerede fra Aaret 1919 er det forpasset og Gang paa Gang siden den Tid, sidste Gang i indeværende Forsommer. Jeg ved jo fuldt vel, at man ikke direkte kan lægge Regeringen dette til Last, jeg ved fuldt vel, at det er de saakaldte banktekniske Midler, der ikke har været bragt i Anvendelse. Jeg mener, at Nationalbanken som saadan har sin store